

Αθλητικός Τουρισμός και Ευρωπαϊκή Αθλητική Πολιτική Σήμερα!

Του Δημήτρη Τερζάκη (22-11-08)

Ο αθλητικός τουρισμός μπορεί να θεωρηθεί ως μια κοινωνική και οικονομική δραστηριότητα με σημαντική συμβολή στους στρατηγικούς στόχους της αλληλεγγύης και της ευημερίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι μια δραστηριότητα η οποία στηρίζεται στους τομείς του τουρισμού, του αθλητισμού και του πολιτισμού.

Ο αθλητισμός έχει βασικά μια κοινωνική διάσταση αλλά συχνά παρουσιάζει και μια οικονομική διάσταση η οποία υπόκειται στο κοινοτικό δίκαιο (π.χ. η πώληση των δικαιωμάτων μεγάλων αθλητικών γεγονότων). Η συνύπαρξη των κοινωνικών και οικονομικών πτυχών του αθλητισμού είναι ένα δύσκολο έργο, αν λάβουμε υπόψη μας ότι ακόμα δεν υπάρχουν οι κατάλληλες ευρωπαϊκές συνθήκες και γενικότερα ότι δεν έχουμε μια ενιαία ευρωπαϊκή πολιτική για τον αθλητισμό. Η προτεινόμενη σήμερα ευρωπαϊκή συνθήκη για τον αθλητισμό στηρίζει, συντονίζει ή συμπληρώνει τις πολιτικές των κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Λευκή Βίβλος για τον αθλητισμό κάνει ένα σημαντικό βήμα για μια ευρωπαϊκή αθλητική πολιτική. Η ανάγκη για μια τέτοια πολιτική δεν προέρχεται μόνο από το βασικό ρόλο που διαδραματίζει ο αθλητισμός στην κοινωνία ως αναπόσπαστο τμήμα της εκπαίδευσης, της υγιούς διαβίωσης, της πολιτιστικής ζωής και της ψυχαγωγίας αλλά από την ανάγκη της προώθησης της κοινωνικής συνοχής και ολοκλήρωσης. Σήμερα το βάρος της ευρωπαϊκής νομοθεσίας στον αθλητικό τομέα περιορίζεται κατά μεγάλο μέρος στα οικονομικά συμφέροντα, στα πλαίσια του ανταγωνισμού και κανόνων των εσωτερικών αγορών των κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μια ευρωπαϊκή αθλητική πολιτική πρέπει να λάβει υπόψη της μια ολόκληρη σειρά από πολύτιμες κοινωνικές λειτουργίες οι οποίες εκπληρώνονται από τον αθλητισμό.

Η αλληλεπίδραση μεταξύ του αθλητισμού και των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι δραστηριότητες και οι πολιτικές των κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ασκούν επίδραση στην πρακτική και στην οργάνωση του αθλητισμού στην Ευρώπη, ιδιαίτερα στην οικονομική του διάσταση. Ο νόμος του ανταγωνισμού και οι κανόνες των εσωτερικών αγορών των κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ισχύουν για τον αθλητισμό μέχρι το σημείο που αποτελεί μια οικονομική δραστηριότητα.

Ένα ευρύ φάσμα ζητημάτων τα οποία αναφέρονται ουσιαστικά στην οργάνωση του αθλητισμού (όπως της σύνθεσης των εθνικών ομάδων, των κανονισμών για την κατάσταση και μεταφορά των φορέων, το doping, των δικαιωμάτων τηλεοπτικών μεταδόσεων των αθλητικών εκδηλώσεων, των κυβερνητικών επιδοτήσεων στον αθλητισμό και των χρηματοδοτήσεων του αθλητισμού) εξαρτάται όλο και περισσότερο από το κοινοτικό δίκαιο. Επομένως, η οργάνωση του αθλητισμού στην Ευρώπη εξαρτάται όλο και περισσότερο από τις αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και από τις αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Δικαιοσύνης. Αυτό εισάγει ένα σημαντικό στοιχείο αβεβαιότητας σε κάθε διαδικασία.

Εντούτοις, ο αθλητισμός, λόγω των ουσιαστικών κοινωνικών λειτουργιών που εκπληρώνει, είναι διαφορετικός από πολλές απόψεις από άλλους τομείς. Αναγνωρίζοντας αυτή την ιδιομορφία του οι αρχηγοί των κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης εστίασαν την προσοχή των στην εφαρμογή κοινών πολιτικών υιοθετώντας το Δεκέμβριο του 2000 τη Διακήρυξη της Νίκαιας η οποία αναφέρεται στα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά του αθλητισμού και της κοινωνικής λειτουργίας του στην Ευρώπη.

Ο χαρακτηρισμός του έτους 2004, ως ευρωπαϊκό έτος εκπαίδευσης μέσω του αθλητισμού έδωσε έμφαση και προώθησε στα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης την κοινωνική διάσταση του αθλητισμού παρέχοντας οικονομική βοήθεια σε σχετικά αθλητικά προγράμματα στους τομείς της νεολαίας, της εκπαίδευσης, της επαγγελματικής κατάρτισης και της περιφερειακής πολιτικής.

Η Λευκή Βίβλος για τον αθλητισμό είναι ένα σημαντικό βήμα προς τα εμπρός για μια μεταβατική περίοδο.

Η Λευκή Βίβλος για τον αθλητισμό είναι το πρώτο πολιτικό έγγραφο που εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στον τομέα του αθλητισμού και έχει ως στόχο να καθορίσει το ρόλο του αθλητισμού στην ευρωπαϊκή κοινωνία, να περιγράψει τις αλληλεπιδράσεις του στις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να προτείνει στρατηγικές κατευθύνσεις για το μέλλον.

Η Λευκή Βίβλος δεν επιλύει όλα τα ζητήματα που συνδέονται με την οργάνωση του αθλητισμού στην Ευρώπη και τη σχέση του με τις πολιτικές των κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δεν ικανοποιεί όλες τις προσδοκίες του αθλητικού τομέα, ιδιαίτερα όσον αφορά την καθιέρωση ενός ρυθμιστικού πλαισίου για τον αθλητισμό στην Ευρώπη. Εντούτοις, είναι ένα σημαντικό βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση και περιέχει πολλές θετικές πτυχές:

- ∅ Ο αθλητισμός υποστηρίζεται από ένα ευρύ φάσμα κοινοτικών προγραμμάτων και δημιουργεί νέες ευκαιρίες χρηματοδότησης επενδύσεων στον τομέα του αθλητισμού και των αθλητικών δραστηριοτήτων (π.χ. αθλητικός τουρισμός).
- ∅ Προετοιμάζει το έδαφος για τη χάραξη πολιτικής στην Ευρωπαϊκή Ένωση για την αθλητική μετακίνηση με την ενθάρρυνση ή την ενίσχυση του διαλόγου μεταξύ των τομεακών αντιπροσώπων και των δημόσιων αρχών, μέσω ποικίλων μορφών και δικτύων (π.χ. δίκτυα αθλητικού τουρισμού).
- ∅ Υπογραμμίζοντας την ιδιομορφία του αθλητισμού καθώς επίσης και την ευεργετική επιρροή του στην υγεία, στην εκπαίδευση, στο κοινωνικό περιβάλλον, στον εθελοντισμό κ.λ.π., η Λευκή Βίβλος προχωρεί αρκετά προς την αναγνώριση των κοινωνικών πτυχών του αθλητισμού.

Μετά από τη Λευκή Βίβλο η Συνθήκη της Λισσαβόνας.

Στη διακυβερνητική διάσκεψη που διοργανώθηκε στη Λισσαβόνα το 2007, οι αρχηγοί κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενέκριναν μια Συνθήκη μεταρρύθμισης που παρέχει στον αθλητισμό μια νομική βάση η οποία αναμένεται να μπει σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2009, μετά από επικύρωση από τα κράτη μέλη. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα είναι πλέον ικανή να αναλάβει την πρωτοβουλία για να υποστηρίξει μια συντεταγμένη δράση ή να συμπληρώσει τις μεμονωμένες πολιτικές των κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο τομέα του αθλητισμού.

Η ένταξη του αθλητισμού στη νέα ευρωπαϊκή Συνθήκη σημαίνει ότι μια συγκεκριμένη δημοσιονομική γραμμή θα δοθεί στον αθλητικό τομέα όπως έχει ήδη γίνει στους τομείς της εκπαίδευσης και του πολιτισμού (π.χ. το πρόγραμμα “δια βίου μάθησης” και το πρόγραμμα “πολιτισμός”). Ένα “αθλητικό πρόγραμμα” θα παρείχε οικονομική ενίσχυση για οργανωτικές δραστηριότητες στον αθλητικό κόσμο (π.χ. για να τους βοηθήσει να οργανώσουν ή και να ανταλλάξουν πληροφορίες ευρωπαϊκού επιπέδου και καλές πρακτικές) καθώς επίσης και για αθλητικές δραστηριότητες που στοχεύουν, σύμφωνα με τους στόχους της Λευκής Βίβλου, στη προώθηση του εθελοντισμού, στη μάχη κατά του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και των ναρκωτικών, στη βελτίωση της δημόσιας υγείας, στην ενίσχυση του ρόλου του αθλητισμού στην εκπαίδευση και κατάρτιση, στον κοινωνικό αποκλεισμό, κ.λ.π.

Το άρθρο 149 της Συνθήκης της Λισσαβόνας δηλώνει ότι «η Ευρωπαϊκή Ένωση θα συμβάλει στην προώθηση των ευρωπαϊκών αθλητικών ζητημάτων, λαμβάνοντας υπόψη τη συγκεκριμένη φύση του αθλητισμού, τις δομές του με βάση την εθελοντική δραστηριότητα και την κοινωνική και εκπαιδευτική του λειτουργία». Η ύπαρξη μιας νομικής βάσης θα βοηθήσει να αναπτυχθεί πλήρως μια ευρωπαϊκή αθλητική πολιτική έναντι των κανόνων των εσωτερικών αγορών των κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ανταγωνισμού των.

Ο αθλητισμός επομένως θα παρουσιαστεί μέσα στις δράσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης παράλληλα με τη δημόσια υγεία, την εκπαίδευση, τη βιομηχανία και τον πολιτισμό.

Η ευρωπαϊκή πολιτιστική πολιτική ως πιλότος για τη δημιουργία μιας ευρωπαϊκής αθλητικής πολιτικής.

Οι τομείς του αθλητισμού και πολιτισμού έχουν πολλά κοινά σημεία:

- Ø Και οι δύο αναγνωρίζονται ως διαφορετικοί από άλλους τομείς. Στη πραγματικότητα οι κεντρικές έννοιες αυτή της "πολιτιστικής εξαίρεσης" και αυτή της "αθλητικής ιδιομορφίας" που τις χαρακτηρίζουν είναι παράλληλες έναντι των άλλων.
- Ø Και οι δύο έχουν ιδιαίτερη οικονομική σημασία: μια μελέτη που έγινε για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (τον Νοέμβριο του 2006) αναφέρει ότι ο πολιτιστικός τομέας συμβάλει με το 2.6% στο Α.Ε.Π. της Ευρωπαϊκής Ένωσης και σύμφωνα με τη Λευκή Βίβλο ο αθλητισμός συμβάλει με το 3.7% στο Α.Ε.Π. της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά η πραγματική συμβολή του αθλητισμού στην ευρωπαϊκή οικονομία δεν έχει ακόμα μετρηθεί.
- Ø Οι τομείς του πολιτισμού και αθλητισμού αντιμετωπίζουν κοινά ζητήματα σχετικά με τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας συμπεριλαμβανομένων των δράσεων για την προστασία των δικαιωμάτων και των αγώνων ενάντια στην πειρατεία.
- Ø Ο πολιτισμός και ο αθλητισμός είναι αναπόσπαστο μέρος των ανθρώπων. Καθημερινά ο κόσμος συμμετέχει ενεργά και στις δύο αυτές δραστηριότητες και ουσιαστικά καθεμία περιλαμβάνεται ή έχει ενδιαφέρον και για την άλλη. Ο πολιτισμός και ο αθλητισμός είναι ιδανικά εργαλεία για την προώθηση του διαλόγου και της ολοκλήρωσης και μπορούν να διαδραματίσουν ένα αποφασιστικό ρόλο στην οικοδόμηση μιας

ευρωπαϊκής ταυτότητας και να φέρουν την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα όργανα της πιο κοντά στους πολίτες.

Η νέα ευρωπαϊκή Συνθήκη τοποθετεί ισότιμα και τους δύο τομείς για τη χάραξη μιας ευρωπαϊκής πολιτικής. Είναι η πρώτη φορά που ο αθλητισμός συμπεριλαμβάνεται σε μια ευρωπαϊκή Συνθήκη, ενώ ο πολιτισμός έχει ήδη συμπεριληφθεί στις δράσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης από τη Συνθήκη του Μάαστριχτ. Ο κόσμος του αθλητισμού ζητά να αναγνωριστεί η ιδιομορφία του αθλητισμού αλλά και η θέση του, όπως έγινε για τον πολιτισμό.

Λαμβάνοντας υπόψη τις βασικές ομοιότητες μεταξύ του αθλητισμού και του πολιτισμού και την εμπειρία που αποκτήθηκε ήδη στον τομέα του πολιτισμού, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε μερικές πτυχές της ευρωπαϊκής πολιτιστικής πολιτικής ως πρότυπο για να αναπτύξουμε μια ευρωπαϊκή αθλητική πολιτική.

Είναι ανάγκη τώρα να καθορισθεί μια ευρωπαϊκή αθλητική πολιτική.

Η αλληλεπίδραση μεταξύ του κόσμου του αθλητισμού και της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει ενταθεί σταθερά τα τελευταία χρόνια από τον αυξανόμενο αριθμό των αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Δικαιοσύνης και των αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που ασκούν επίδραση στον αθλητισμό. Υπάρχει ένα αυξανόμενο ενδιαφέρον για τα αθλητικά ζητήματα εκ μέρους των ευρωπαϊκών οργάνων και συγχρόνως η αθλητική μετακίνηση έχει μεγαλύτερες απαιτήσεις και προσδοκίες από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Οι πρόσφατες και αναμενόμενες εξελίξεις κατευθύνονται προς την ενίσχυση των ευρωπαϊκών πολιτικών στον τομέα αθλητισμού και κατά συνέπεια του αθλητικού τουρισμού. Η μελλοντική πορεία της οργάνωσης του αθλητισμού στην Ευρώπη σχεδιάζεται σήμερα!!!